

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

29. juuni 2006*

Kohtuasjas C-301/04 P,

mille esemeks on Euroopa Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 14. juulil 2004 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: W. Mölls, W. Wils ja H. Gading,
kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

teised menetlusosalised:

SGL Carbon AG, asukoht Wiesbaden (Saksamaa), esindaja: advokaat M. Klusmann,

hageja esimeses astmes,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

Tokai Carbon Co. Ltd, asukoht Tokyo (Jaapan),

Nippon Carbon Co. Ltd, asukoht Tokyo,

Showa Denko KK, asukoht Tokyo,

GrafTech International Ltd, endine UCAR International Inc., asukoht Wilmington (Ameerika Ühendriigid),

SEC Corp., asukoht Amagasaki (Jaapan),

The Carbide/Graphite Group Inc., asukoht Pittsburgh (Ameerika Ühendriigid),

hagejad esimeses astmes,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees C. W. A. Timmermans, kohtunikud R. Silva de Lapuerta (ettekandja), P. Küris, G. Arestis ja J. Klučka,

kohtujurist: L. A. Geelhoed,
kohtusekretär: ametnik K. Sztranc,

arvestades kirjalikus menetluses ja 15. septembril 2005 toimunud kohtuistungil esitatut,

olles 19. jaanuari 2006. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- ¹ Käesolevas apellatsioonkaebuses palub Euroopa Ühenduste Komisjon tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 29. aprillil 2004 liidetud kohtuasjades T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt vs. komisjon, EKL 2004, lk II-1181 (edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus”) tehtud otsuse resolutiivosa punkt 2, millega vähendati komisjoni 18. juuli 2001. aasta otsuse 2002/271/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetluse kohta (juhtum COMP/E-1/36.490 — Grafiitelektroodid, EÜT 2002, L 100, lk 1, edaspidi „vaidlustatud komisjoni otsus”) alusel äriühingule SGL Carbon AG (edaspidi „SGL Carbon”) määratud trahv 69 114 000 euron.

Õiguslik raamistik

Määrus nr 17

- 2 Nõukogu 6. veebruari 1962. aasta määruse nr 17 esimene määrus asutamislepingu artiklite [81] ja [82] rakendamise kohta (EÜT 1962, 13, lk 204, edaspidi „määrus nr 17”) artikkel 11 sätestab:

„1. Selleks et täita EMÜ asutamislepingu artikliga [85] ja artikli [83] alusel vastuvõetud sätetega talle pandud ülesandeid, võib komisjon hankida vajalikku informatsiooni liikmesriikide valitsustelt ja pädevatelt asutustelt ning ettevõtjatelt ja ettevõtjate ühendustelt.

2. Saates informatsiooninõude ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele, edastab komisjon samal ajal koopia nõudest selle liikmesriigi pädevale asutusele, mille territooriumil on ettevõtja või ettevõtjate ühenduse asukoht.

3. Nõudes märgib komisjon nõude õigusliku aluse ja eesmärgi ning samuti artikli 15 lõike 1 punktis b ettenähtud trahvid ebaõige informatsiooni esitamise eest.

4. Soovitud informatsiooni esitavad ettevõtete omanikud või nende esindajad, juriidilistest isikutest äriühingute ning iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama.

5. Kui ettevõtja või ettevõtjate ühendus ei esita soovitud informatsiooni komisjoni poolt määratud aja jooksul või annab ebatäielikku informatsiooni, nõuab komisjon otsusega informatsiooni esitamist. Otsuses on täpsustatud, millist informatsiooni soovitakse, määratud tähtaeg, mille jooksul see peab olema esitatud, ja märgitud artikli 15 lõike 1 punktis b ja artikli 16 lõike 1 punktis c ettenähtud trahvid ja õigus otsuse läbivaatamisele ühenduse kohtus.

6. Komisjon edastab samal ajal otsuse koopia selle liikmesriigi pädevale asutusele, mille territooriumil on ettevõtja või ettevõtjate ühenduse asukoht.”

3 Nimetatud määruse artikkel 15 sätestab:

„1. Komisjon võib otsusega määrata ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele trahvi 100—5000 arvestusühikut, kui need tahtlikult või hooletusest:

[...]

b) annavad ebaõiget informatsiooni vastuses nõudele, mis on esitatud vastavalt artikli 11 lõigetele 3 või 5

[...]

2. Komisjon võib otsusega määrata ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele trahvi 1000—1 000 000 arvestusühikut või sellest suurema summa ulatuses, mis ei ületa 10% iga rikkumises osalenud ettevõtte eelneva aasta käibest, kui need tahtlikult või hooletusest:

a) rikuvad EMÜ asutamislepingu artikli [81] lõiget 1 või artiklit [82], [...]

[...]

Trahvisummat määrates võetakse arvesse nii rikkumise raskusastet kui ka kestust.

[...]”

Suunised

- 4 Komisjoni teatistes pealkirjaga „Suunised määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5 kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta” (EÜT 1998, C 9, lk 3, edaspidi „suunised”) preambulis on sätestatud:

„[S]uunistes kirjeldatud põhimõtted peaksid tagama komisjoni otsuste läbipaistvuse ja erapooletuse nii ettevõtjate kui ka Euroopa Ühenduste Kohtu silmis, samas

säilitades kaalutusõiguse, mis asjakohaste õigusaktide alusel on komisjonile antud trahvide määramiseks 10% piires kogukäibest. Seda kaalutusõigust tuleb siiski kasutada ühtse ja mittediskrimineeriva poliitika kohaselt, mis on kooskõlas konkurentsieeskirjade rikkumise eest karistamise eesmärkidega.

Trahvisumma kindlaksmääramise uus meetod põhineb järgmistel eeskirjadel, kusjuures lähtutakse põhisummast, mida suurendatakse raskendavate või vähendatakse kergendavate asjaolude arvessevõtmiseks.”

Koostööteatis

- 5 Komisjoni teatises, mis puudutab trahvide määramata jätmist või nende summa vähendamist kartelliasjades (EÜT 1996, C 207, lk 4; edaspidi „koostööteatis”), määratleb komisjon, millistel tingimustel võib komisjoni poolt kartelli suhtes läbiviidava uurimise käigus temaga koostööd tegevaid ettevõtjaid neid muidu tasumisele kuuluvast trahvist vabastada või seda vähendada.
- 6 Koostööteatise peatüki A punktis 5 on sätestatud:

„Ettevõtja koostöö komisjoniga on vaid üks asjaolu, mida komisjon trahvisumma kindlaksmääramisel arvesse võtab [...] [Siin ja edaspidi on koostööteatist tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

Vaidluse aluseks olevad asjaolud ja vaidlustatud komisjoni otsus

- 7 Vaidlustatud kohtuotsuses on Esimese Astme Kohus võtnud tema menetluses oleva vaidluse asjaolud kokku järgmiselt:

„1 Komisjon on otsuses 2002/271/EÜ [...] tuvastanud mitme grafiitelektroodide sektori ettevõtja osalemise reas kokkulepetes ja kooskõlastatud tegevustes EÜ artikli 81 lõike 1 tähenduses ja Euroopa Majanduspiirkonna asutamislepingu (2. mai 1992, EÜT 1994, L 1, lk 3, edaspidi „EMP leping“) artikli 53 lõike 1 tähenduses.

2 Grafiitelektroode kasutatakse põhiliselt terase tootmiseks elektrilistes kaarahjudes. Terase tootmine nendes ahjudes toimub peamiselt taaskasutuse teel, st uut terast toodetakse terase jäätmetest; see erineb klassikalisest terase tootmisest, kus hapniku kõrgahjudes kasutatakse toorainena rauamaaki. Üheksat elektroodi, mis on ühendatud kolmekaupa varrasteks, kasutatakse elektrialhjus, kus sulatatakse vanarauda. Arvestades sulamisprotsessi intensiivsust, tarbitakse iga kaheksa tunni kohta üks elektrood. Elektroodi moodustumisaeg on umbes kaks kuud. Grafiitelektroodid on selles tootmisprotsessis asendamatud.

3 Grafiitelektroodide nõudlus on otseselt seotud terase tootmisega elektrilistes kaarahjudes. Peamised kliendid on terasetootjad, kes esindavad 85% nõudlusest. 1998. aastal toodeti maailmas toorterast kokku 800 miljonit tonni, millest 280 miljonit tonni toodeti elektrilistes kaarahjudes [...]

[...]

- 5 1980. aastate tehnoloogilised uuendused võimaldasid elektroodide tarbimist tonni toodetud terase kohta oluliselt vähendada. Sel perioodil toimusid terasetööstuses ka olulised ümberkorraldused. Elektroodide nõudluse vähenemise tõttu toimusid ümberkorraldused ülemaailmses elektroodide tööstuses. Mitmed tehased suleti.

- 6 2001. aastal varustasid Euroopa turgu üheksa Lääne grafiitelektroodide tootjat [...]

- 7 Kohaldades määruse nr 17 artikli 14 lõiget 3 [...], viisid komisjoni ametnikud 5. juunil 1997 [teatud grafiiditootjate] asukohtades läbi üheaegsed etteteatamata uurimised.

- 8 Samal päeval korraldasid Federal Bureau of Investigation (FBI) ametnikud Ameerika Ühendriikides läbiotsimise mitme tootja asukohas. Nende läbiotsimiste tulemusena esitati SGL [...] vastu süüdistus kriminaalasjas kartellis osalemise eest. Kõik süüdistatavad tunnistasid ennast süüdi ja nõustusid kandma rahalist karistust, mis SGL puhul oli määratud summas 135 miljonit USA dollarit [...]

- [...]

- 10 Teatud hulk ostjaid esitasid Ameerika Ühendriikides SGL [...] vastu hagi kahju hüvitamiseks kolmekordses määras (*triple damages*).

- 11 Kanadas, [...] [j]uulis 2000 tunnistas SGL end süüdi ja nõustus tasuma rahalise karistuse summas 12,5 miljonit Kanada dollarit [Kanada konkurentsiseaduse sätete] [...] rikkumise eest. Seoses SGL-i osalemisega kartellis esitasid Kanada terasetootjad juunis 1998 SGL-i vastu hagi tsiviilasjas.

- 12 24. jaanuaril 2000 esitas komisjon süüdimõistetud ettevõtjatele vastuväiteteatise. Haldusmenetluse tulemusena võeti 18. juulil 2001 vastu [vaidlustatud komisjoni] otsus, milles leiti, et hagejaks olevad ettevõtjad [...] osalesid ülemaailmses hindade kindlaksmääramise ning asjaomase toote siseriiklike ja regionaalsete turgude jagamise kokkuleppes „kodumaise tootja” põhimõtte alusel: [...] SGL [...] [vastutas ühe Euroopa osa eest]; [...]

- 13 [Vaidlustatud komisjoni] otsuse kohaselt olid kartelli põhikokkulepped järgmised:

— grafiitelektroodide hinnad tuli kindlaks määrata ülemaailmselt;

— hinnaga seotud otsuseid võis iga äriühing vastu võtta ainult presidendi või juhatuse liikmete tasandil;

— „kodumaine tootja” pidi määrama turuhinna oma „territooriumil” ja teised tootjad pidid seda „järgima”;

- „välismaa” turgudel, st turgudel, mis ei olnud ühegi tootja „kodumaa”, määrati hind kindlaks kokkuleppel;

 - „välismaa” tootjad ei tohtinud pakkuda agressiivset konkurentsi ja pidid teiste tootjate „kodumaa” turgudelt tagasi tõmbuma;

 - tootmiskahtu suurendada ei olnud lubatud (Jaapani tootjad pidid kahte vähendama);

 - tootmistehnoloogiaid ei tohtinud võõrandada muudele isikutele kui kartellis osalevatele tootjatele.
- 14 [Vaidlustatud komisjoni] otsuses sätestatakse veel, et kartelli põhikokkuleppeid sõlmiti kartelliosaliste koosolekutel, mida organiseeriti mitmel tasandil: „tegevjuhtide” koosolekud, „töötajate” koosolekud, Euroopa tootjate koosolekud (ilma Jaapani ettevõtjateta), siseriiklikud või regionaalsed koosolekud konkreetsete turgude suhtes ning ettevõtjatevahelised kahepoolsed kontaktid.

[...]

- 16 [Vaidlustatud komisjoni] otsuses tuvastatud faktide ja selles tehtud õiguslike hinnangute alusel määras komisjon rikkumise toimepannud ettevõtjatele trahvid, mille summad arvutati vastavalt meetodile, mis on sätestatud suunistes määruse nr 17 artikli 15 lõike 2 ja ESTÜ asutamislepingu artikli 65 lõike 5

kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta [...], ja ka komisjoni teatises, mis puudutab trahvide määramata jätmist või nende summa vähendamist kartelliasjades [...].

- 17 [Vaidlustatud komisjoni] otsuse resolutiivosa artiklis 3 määratakse järgmised trahvid:

SGL: 80,2 miljonit eurot;

[...]

- 18 Resolutiivosa artiklis 4 kohustatakse asjassepuutuvaid ettevõtjaid tasuma trahv kolme kuu jooksul alates [vaidlustatud komisjoni] otsuse kättesaamisest ja määratakse tasumisega hilinemise eest viivis 8,04%.”

Vaidlus Esimese Astme Kohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 8 SGL Carbon ja teised vaidlustatud komisjoni otsuse adressaadiks olevad ettevõtjad esitasid Esimese Astme Kohtule tühistamishagid nimetatud otsuse peale.

- 9 Vaidlustatud kohtuotsuses on Esimese Astme Kohus järeldanud ja otsustanud järgmist:

„[...]

2. Kohtuasjas T-239/01: SGL Carbon vs. komisjon:

— kinnitada hagejale komisjoni otsuse 2002/271 artikli 3 alusel määratud trahvi suuruseks 69 114 000 eurot;

— jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata;

[...]”

- 10 Määratud trahvide summade arvutamise osas võttis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 401–412 järgmise seisukoha:

„401 Edasi tuleb märkida, et peamine põhjus, miks komisjon vähendas SGL-i trahvisummat vaid 30%, nähtub [vaidlustatud komisjoni] otsuse põhjendusest 174: komisjoni hinnangul väärib ettevõtja trahvisumma vähendamist vaid juhul, kui tema koostöö on „vabatahtlik” ja seda tehakse väljaspool „uurimispädevuse teostamist”; arvestades, et „peamine osa [SGL] poolt esitatud informatsioonist oli tegelikult vastus komisjoni ametlikule informat-

siooninõudele, peeti vabatahtlikult esitatud informatsiooniks koostööteatise mõttes vaid sellist esitatud teavet, mis ületas artikli 11 alusel nõutut”. Lisaks esitas SGL 8. juuni 1999. aasta avalduse alles pärast vastava meeldetuletuse esitamist, milles komisjon jättis endale õiguse teha artikli 11 lõike 5 alusel ametlik otsus ([vaidlustatud komisjoni] otsuse põhjendus 173). Tuginedes Euroopa Kohtu 18. oktoobri 1989. aasta otsusele kohtuasjas 374/87: *Orkem vs. komisjon* (EKL 1989, lk 3283, punktid 27, 28 ja 32–35), ei premeerinud komisjon sellise informatsiooni avaldamise eest, mille SGL pidi tema hinnangul talle igal juhul esitama, vastates kas informatsiooninõudele või otsusele, milles kohustatakse karistuse ähvardusel küsitud informatsiooni esitama.

402 Neid asjaolusid arvestades tuleb toonitada, et ei saa tunnustada õigust täielikule vaikimisele, millele SGL viitab, väites, et ta ei olnud kohustatud ühelegi informatsiooninõudele vastama. Sellise õiguse olemasolu tunnustamine ületaks ettevõtjate kaitseõiguse säilitamiseks vajaliku piiri ja oleks komisjonile põhjendamatu takistus tema poolt ühisturul konkurentsieeskirjade järgimise järelevalve ülesande täitmisel. Vaikimisõigust saab tunnustada vaid siis, kui asjassepuutuvat ettevõtjat kohustatakse esitama vastuseid, mille kaudu ettevõtja tunnistaks õigusrikkumise asetleidmist, mille tõendamine on komisjoni kohustus (Esimese Astme Kohtu 20. veebruari 2001. aasta otsus kohtuasjas T-112/98: *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, EKL 2001, lk II-729, punktid 66 ja 67).

403 Selleks et tagada määruse nr 17 artikli 11 tõhusus, on komisjonil seega õigus kohustada ettevõtjaid esitama kogu vajalik teave asjaolude kohta, mis neile teada võib olla, ja edastama komisjonile tema nõudmisel ja vastavalt vajadusele ettevõtja valduses olevad asjakohased dokumendid, isegi kui nende alusel on tuvastatav konkurentsivastane tegevus (vt eespool punktis 204 viidatud kohtuotsus *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 404 Komisjoni selline informatsiooni väljanõudmise õigus, mida puudutavad kohtuotsused *Orkem vs. komisjon* ja *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, millele on viidatud eespool vastavalt punktides 401 ja 402, ei ole vastuolus ei EIÕK [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni] artikli 6 lõigetes 1 ja 2 sätestatuga (eespool viidatud *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, punkt 75) ega Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikaga.
- 405 Kuigi Euroopa Kohus leidis [15. oktoobri 2002. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ja C-254/99 P: *Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon*, EKL 2002, lk I-8375, punkt 274], et pärast eespool punktis 401 viidatud kohtuotsuse *Orkem vs. komisjon* vastuvõtmist on Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika, millega ühenduse kohus peab arvestama, [...] kohtuotsusega *Funke*, 17. detsembri 1996. aasta kohtuotsusega *Saunders vs. Ühendkuningriik* (*Recueil des arrêts et décisions*, 1996-VI, lk 2044, [punktid] 69, 71 ja 76) ja 3. mai 2001. aasta kohtuotsusega *J. B. vs. Šveits* (*Recueil des arrêts et décisions*, 2001-III, lk 455, [punktid] 64–71) edasi arenenud, ei ole Euroopa Kohus eespool viidatud kohtuotsuses [*Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon*] oma senist praktikat muutnud.
- 406 Igal juhul ei saa puhtalt fakte puudutavatele komisjoni küsimustele vastamise ja olemasolevate dokumentide esitamise kohustus olla asjaolu, millega rikutaks kaitseõiguse tagamise põhiprintsiipi või õigust õiglasele kohtumenetlusele, mis tagavad konkurentsioiguse valdkonnas samaväärsse kaitse EIÕK artiklis 6 sätestatuga. Informatsiooninõude adressaat võib tõendada kas haldusmenetluse hilisemas staadiumis või menetluses ühenduse kohtus, et tema vastuses esitatud asjaoludel või tema edastatud dokumentidel on erinev tähendus võrreldes komisjoni poolt neile antuga (eespool punktis 402 viidatud kohtuotsus *Mannesmannröhren-Werke vs. komisjon*, punktid 77 ja 78).

407 Küsimuses, kas SGL oli vastavalt eespool mainitud kohtupraktikale kohustatud 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõudele vastama, tuleb asuda seisukohale, et lisaks puhtalt fakte puudutavatele küsimustele ja olemasolevate dokumentide esitamise nõudele palus komisjon kirjeldada ka mitme SGL osavõtul toimunud koosoleku eesmärke ja käiku ning nende koosolekute tulemusi / tehtud otsuseid, mistõttu oli selge, et komisjoni arvates oli nendel koosolekutel konkurentsi takistav eesmärk. Seetõttu oli ilmne, et selle nõudega kohustati SGL-i tunnistama oma osalust ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumises.

408 Sama seisukoht tuleb võtta nõuete osas, millega paluti edastada nimetatud koosolekute protokollid, töömaterjalid ning asjakohased ettevalmistavad dokumendid ja käsikirjalised märkmed, koosolekutesse puutuvad muud märkmed ja järeldused, dokumendid päevakavade ja arutlusteemade kohta ning 1992–1998 rakendatud hinnatõusude elluviimise kavade kohta.

409 Kuna SGL ei olnud 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõudes esinevatele sellist laadi küsimustele kohustatud vastama, tuleb asjaolu, et ta küsitud kohta informatsiooni siiski edastas, vaadelda kui ettevõtja vabatahtlikku koostööd, mis võib koostööteatise kohaselt olla aluseks trahvi vähendamisele.

410 Seda järeldust ei sea kahtluse alla ka komisjoni argument, et asjakohast teavet ei esitatud vabatahtlikult, vaid vastuseks informatsiooninõudele. Koostööteatise punkti D lõike 2 esimene taane ei nõua vabatahtlikku tegutsemist ainult ettevõtja initsiatiivil, vaid seab tingimuseks informatsiooni esitamise, mis aitab toimepandud rikkumise asetleidmist „kinnitada”. Ka punkt C, mis puudutab trahvisumma vähendamist suuremas ulatuses punktis D sätestatust, võimaldab premeerida koostöö eest, mida tehakse „pärast seda, kui komisjon on oma otsuse alusel alustanud kartellis osalevate ettevõtjate uurimist”. Seega asjaolu, et

SGL-ile saadeti määruse nr 17 artikli 11 lõike 1 alusel informatsiooninõue, ei saa olla määrav tegur ettevõtja poolt koostööteatise punkti D lõike 2 esimese taande kohaselt tehtud koostöö vähendamiseks, arvestades eriti seda, et selline nõue on vähem siduvat laadi akt kui vastava otsuse alusel läbiviidav uurimine.

411 Seega on komisjon vääralt hinnanud SGL asjakohase koostöö olulisust.

412 Komisjoni väite osas, et SGL ei andnud talle täielikku informatsiooni selle kohta, milliseid ettevõtjaid oli SGL juunis 1997 eelseisvatest komisjoni uurimistest teavitanud, tuleb tunnistada tõsiasja, et 30. juuli 1997. aasta kirjas mainis SGL, et ta hoiatas VAW-d ja veel üht ettevõtjat, jättes aga mainimata UCAR-i. Samas on komisjon ise toonitanud, et SGL antud hoiatus suurendas tema rikkumise raskusastet, põhjustades trahvisumma määramise, mille hoiatav mõju oli tavapärasest suurem, ja mis oli põhjendatult käsitletav raskendava asjaoluna, kuna see SGL tegu lõi vajalikud tingimused kartelli tegevuse jätkamiseks ja selle kahjulike mõjude kestuse pikendamiseks. Järelikult ei olnud SGL kohustatud komisjonile teatama, et ta oli veel teisigi ettevõtjaid hoiatanud. See informatsioon võimaldas komisjonil SGL-ile määratavat karistust raskendada. Komisjon on seega ka selles osas SGL-i tegevust vääralt hinnanud, väites, et SGL-i vastus oli puudulik.”

Apellatsioonkaebuse nõuded

11 Komisjon palub Euroopa Kohtul:

— tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutiivosa punkt 2;

— mõista kohtukulud välja SGL Carbonilt.

12 SGL Carbon palub Euroopa Kohtul:

— jätta apellatsioonkaebus rahuldamata;

— mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Suulise menetluse uuendamise taotlus

13 24. veebruaril 2006 Euroopa Kohtusse saabunud kirjas taotles SGL Carbon Euroopa Kohtu kodukorra artikli 61 alusel suulise menetluse uuendamist.

14 Taotlust põhjendades väitis SGL Carbon, et kohtujuristi ettepanek käesoleva apellatsioonkaebuse kohta ei kajastanud täpselt poolte esitatud faktilisi asjaolusid ega Esimese Astme Kohtu seisukohti. See sisaldab ka argumente ja hüpoteese, mida pooled ei ole senini kohtule esitatud dokumentides märkinud ning mida ei toodud esile ka kohtuistungil. See ettepanek ei ole seega piisav ettevalmistus kohtuotsuse tegemiseks, vaid tekitab vajaduse erandkorras täiendavate märkuste esitamiseks enne Euroopa Kohtu lõpliku otsuse langetamist.

- 15 Sellega seoses tuleb kõigepealt viidata Euroopa Kohtu põhikirjale ja kodukorrale, milles ei nähta pooltele ette võimalust esitada märkusi vastuseks kohtujuristi ettepanekule (vt eelkõige 4. veebruari 2000. aasta määrus kohtuasjas C-17/98: Emesa Sugar, EKL 2000, lk I-665, punkt 2).
- 16 Mis puudutab SGL Carboni esitatud argumentatsiooni, siis tuleb meenutada, et Euroopa Kohus võib omal algatusel või kohtujuristi ettepanekul või poolte taotlusel määrata oma kodukorra artikli 61 kohaselt suulise menetluse uuendamise, kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt informatsiooni või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaieldud (vt eelkõige 13. novembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-209/01: Schilling ja Fleck-Schilling, EKL 2003, lk I-13389, punkt 19, ja 17. juuni 2004. aasta otsus kohtuasjas C-30/02: Recheio — Cash & Carry, EKL 2003, lk I-6051, punkt 12).
- 17 Käesoleval juhul leiab Euroopa Kohus, et ta omab kogu vajalikku teavet esitatud küsimustele vastamiseks.
- 18 Seega suulist menetlust ei uuendata.

Apellatsioonkaebuse väited

- 19 Komisjon väidab, et vaidlustatud kohtuotsuse punktid 401–412 rikuvad ühenduse õigust, eelkõige määruse nr 17 artiklit 15 koosmõjus artikliga 11, samuti koostööteatist. Komisjon arvab, et Esimese Astme Kohus rikkus õigusnorme oma

hinnangus seoses SGL Carboni poolt komisjoni informatsiooninõudele antud vastusega, mis võimaldas trahvisumma vähendamist. Lisaks oli vaidlustatud kohtuotsus selles osas piisavalt põhjendamata. Oma nõuete toetuseks esitatud ainsa väite jagab komisjon kahte ossa.

- 20 SGL Carbon nõustub Esimese Astme Kohtu hinnanguga ja arvab, et 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõudes ning 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõude küsimustes 1–5 ja 7. küsimuse teises taandes esitatuga ületas komisjon oma uurimispädevuse piire. Nende küsimuste esitamine oli vastuolus õigusega mitte anda ütlusi iseenda vastu (*nemo tenetur se ipsum accusare*). Seetõttu oleks koostööteatise alusel tulnud trahvisummat vähendada veel vähemalt 8% võrra. Esimese Astme Kohtu otsuses ei ole selles osas igal juhul tehtud mingit hindamisviga.

Väite esimene osa: 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõue

— Poolte argumendid

- 21 Komisjon on seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsuse punktid 408 ja 409 sisaldavad mitut õigusnormi rikkumist määruse nr 17 artikli 15 koosmõjus artikliga 11 ja koostööteatise tõlgendamise osas. Komisjonil on nimelt alati õigus nõuda dokumentide esitamist ja sellise nõude esitamine ei riku kaitseõigust.

- 22 Komisjon toonitab, et 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõude viidatud punktid käisid selliste dokumentide „esitamise” kohta, mis olid SGL Carboni valduses ja tegemist ei olnud küsimustega, milles oleks palutud SGL Carboni „vastust”. Seda arvestades ei saa Esimese Astme Kohtu järel dust, et nimetatud nõude teatud osad olid sellised, et kohustasid SGL-i tunnistama rikkumises osalemist, kohaldada sellistele nõuetele, millega paluti välja anda olemasolevaid dokumente.
- 23 Komisjon kinnitab, et olemasolevate dokumentide esitamise nõue on igati kooskõlas kaitseõiguse põhimõttega, isegi kui need dokumendid aitavad tuvastada konkurent-sivastast tegevust, nagu Esimese Astme Kohus seda vaidlustatud kohtuotsuse punktides 403, 406 ja 407 sõnaselgelt märgib. Esimese Astme Kohus on seega jätnud tähelepanuta Euroopa Kohtu praktika ja asunud iseenda põhjendustes esitatust erinevale seisukohale.
- 24 Komisjoni arvates oleks Esimese Astme Kohus pidanud tuvastama, kas SGL Carbon, esitades informatsiooninõudes nõutud dokumente, siiski vastas koostöövalmilt informatsiooninõude erinevatele küsimustele, mille Esimese Astme Kohus konk-reetselt esile tõstis. 8. juunil 1999 SGL Carboni esitatud vastusest selgub, et seda ta ei teinud. Vastupidi, SGL Carbon väitis nimetatud vastuses, et tema valduses nõutud liiki dokumente ei ole.
- 25 Komisjon järel dab sellest, et 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõude vaidlus-alused küsimused ei saa olla aluseks trahvisumma vähendamisele veel suuremas ulatuses, kui seda juba on tehtud. Komisjon on nimelt arvestanud asjaoluga, et SGL Carbon, hoolimata nõutud dokumentide esitama jätmisest, püüdis siiski faktide väljaselgitamisele kaasa aidata. Ainus asjaolu, mida komisjon trahvisumma vähendamisel arvesse ei võtnud, oli SGL Carboni vastus ametlikule informatsioo-ninõudele. Samas arvestas ta määratud trahvi vähendamisel 30% võrra informat-siooniga, mis esitati lisaks määruse nr 17 artikli 11 alusel nõutule.

- 26 Seega eksis komisjoni arvates Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 409 vähemalt selles, et SGL Carbon informatsiooninõude vaidlusalustele küsimustele nõuetekohaselt vastas ja et komisjon seda panust arvesse ei võtnud.
- 27 Komisjon lisab, et vaidlustatud kohtuotsus ei ole ka piisavalt põhjendatud. Nimelt on punktid 408 ja 409 ilmselgelt vastuolus otsuse punktidega 403, 406 ja 407, milles Esimese Astme Kohus on korranud Euroopa Kohtu praktikas väljakujunenud kriteeriume. Lisaks ei ole Esimese Astme Kohus kirjeldanud, kuidas — ja arvestades esiteks SGL Carboni 8. juuni 1999. aasta vastuse sõnastust ning teiseks vaidlustatud komisjoni otsust — jõudis ta järeldusele, et nimetatud ettevõtja oli teinud komisjoni uurimisse panuse, mida komisjon arvesse ei võtnud.
- 28 SGL Carbon väidab, et kogu informatsiooni, mis sisaldub tema 8. juuni 1999. aasta memorandumis ja 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõudele esitatud vastuses, tuleb käsitleda kui koostööga samastatavat panust, kuna võimatu on eristada selgesõnalisi ütlusi rikkumise ja asjaolude kohta rikkumist tõendavate dokumentide esitamisest.
- 29 SGL Carbon on seisukohal, et 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõude küsimuste 1–5 ja 7. küsimuse teise taande eesmärk ei olnud ainult rikkumise asetleidmise tunnistamine, vaid need pidid teda veenma esitama tõendeid ka tema enda poolt toimepandud rikkumise tõendamiseks. Vastavalt Euroopa Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikale ei saa teda aga kohustada sellistele küsimustele vastama. Seda arvestades tuleb asjaolu, et ta esitas nõutud informatsiooni ja tõendid vabatahtlikult, pidada trahvisumma vähendamise üheks aluseks.

- 30 Teise võimalusena, st juhul, kui Euroopa Kohus ei tunnista täieliku vaikimise õiguse olemasolu, arvab SGL Carbon, et Esimese Astme Kohtu otsus ei ole vastuolus Euroopa Kohtu asjakohase praktikaga. Ettevõtja ei saa nimelt olla kohustatud andma vastuseid, millega ta tunnistaks sellise rikkumise toimepanemist, mille kohta tõendite esitamise kohustus on komisjonil. Asjakohase kohtupraktika mõttes on Esimese Astme Kohtu otsus põhjendatud, kuna nõutud materiaalõigusnormide analüüsi tulemusena käsitletakse selles trahvisumma alandamise aluseks oleva ühe asjaoluna asjaolu, et SGL Carboni vastus 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõudele oli põhjalikum, kui see oleks pidanud olema.
- 31 SGL Carbon järeldeb, et kui ettevõtja, kellele on küsimusi esitatud, esitab — olemata selleks kohustatud — tõenditena käsitletavaid vastava valdkonna dokumente, siis on koostööteatise tähenduses tegemist initsiatiiviga, mida tuleb sellisena ka tunnustada, nagu Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 409 õigesti leidis. Esimese Astme Kohus on õigesti esile toonud, et koostöö hindamiseks tuleb kindlaks teha vabatahtlikult esitatu sisuline lisaväärtus.
- 32 SGL Carbon täpsustab veel, et vaidlusaluses kontekstis ei ole tähtsust küsimusel, kas esitatud oli ka mõni varasem informatsiooninõue. Pigem tuleks vastata küsimusele, kas ja millises ulatuses tuli esitatud dokumente üldse väljastada. Kui tegemist ei ole dokumentide esitamisega, võib ka informatsiooninõudele antud vastus olla vabatahtlik ja seega asjassepuutuva ettevõtja koostöö seisukohast asjakohane.

Euroopa Kohtu hinnang

- 33 Väite esimene osa tõstatab peamiselt küsimuse, kas SGL Carbon oli kohustatud kõiki komisjoni poolt 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõudega palutud dokumente esitama ja seejärel, kas hinnang, mille Esimese Astme Kohus on selle kohta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 408 ja 409 andnud, on õigusnormidega kooskõlas.

34 Seega tuleb kindlaks teha, kas SGL Carboni poolt komisjoni nõudele antud vastust tuleb käsitleda vabatahtliku koostööna või pigem kohustuse täitmisena.

35 Mis puutub eespool nimetatud nõude sisusse, siis tuleb märkida, et komisjon nõudis muu hulgas ka dokumente mitme SGL osavõtul toimunud koosoleku eesmärkide ja käigu kohta ning kirjalikke dokumente nende koosolekute tulemuste või tehtud otsuste kohta. Sellisteks dokumentideks peab komisjon näiteks koosoleku kutseid, päevakordi, osalejate nimekirju, käsikirjalisi märkmeid, töömaterjale, ettevalmistavaid dokumente ja dokumente hinnatõusude elluviimise kohta.

36 Seoses ettevõtja õigusega keelduda selliste dokumentide esitamisest, millest võib nähtuda tema poolt toimepandud rikkumine, leidis Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 408, et „sama seisukoht tuleb võtta nõuete osas, millega paluti edastada nimetatud koosolekute protokollid, töömaterjalid ja asjakohased ettevalmistavad dokumendid, käsikirjalised märkmed, koosolekutesse puutuvad muud märkmed ja järeldused, dokumendid päevakava ja arutlusteemade kohta ning 1992–1998 rakendatud hinnatõusude elluviimise kavade kohta”.

37 Esimese Astme Kohus leidis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 409, et SGL Carbon ei olnud „[...] sellist laadi küsimustele kohustatud vastama”. Seega oli Esimese Astme Kohus seisukohal, et kuna komisjon ei saanud SGL Carbonit nõutud tõendite esitamiseks kohustada, tuleb selle ettevõtja esitatud vastust käsitleda „vabatahtliku koostööna”.

38 See Esimese Astme Kohtu hinnang on väär.

- 39 Esiteks tuleb meenutada, et vastavalt määruse nr 17 artikli 11 lõikele 1 võib komisjon selleks, et täita talle selles valdkonnas pandud ülesandeid, hankida vajalikku informatsiooni liikmesriikide valitsustelt ja pädevatelt asutustelt ning ettevõtjatelt ja ettevõtjate ühendustelt. Artikli 11 lõike 4 kohaselt esitavad soovitud informatsiooni ettevõtete omanikud või nende esindajad, juriidilistest isikutest äriühingute ning iseseisva õigusvõimeta ühenduste puhul isikud, kes on seaduse või põhikirja järgi volitatud neid esindama.
- 40 Mis puutub komisjoni pädevusse selliseid nõudeid esitada, siis tuleb meeles pidada, et eespool nimetatud kohtuotsuse *Orkem vs. komisjon* punktis 27 toonitas Euroopa Kohus, et määrus nr 17 ei tunnusta mingit õigust ettevõtjal, kelle suhtes teostatakse selle määrusel alusel uurimist, uurimise teostamisest kõrvale hoida; vastav ettevõtja on vastupidi kohustatud aktiivselt koostööd tegema, mis tähendab, et ta annab komisjoni valdusesse kogu uurimise esemesse puutuva informatsiooni.
- 41 Küsimuse kohta, kas see kohustus laieneb ka informatsiooninõuetele, mille alusel võib tuvastada informatsiooni esitava ettevõtja konkurentsieeskirjade rikkumise, on Euroopa Kohus nimetatud kohtuotsuse punktis 34 leidnud, et määruse nr 17 artikli 11 lõigete 2 ja 5 tõhususe säilitamiseks võib komisjon kohustada ettevõtjat talle esitama kogu vajaliku teabe asjaolude kohta, mis talle teada võivad olla, ja edastama komisjonile tema nõudmisel ja vastavalt vajadusele ettevõtja valduses olevad asjakohased dokumendid, isegi kui nende alusel on tuvastatav selle või mõne muu ettevõtja konkurentsivastane tegevus.
- 42 Samas on olukord teine, kui komisjon soovib ettevõtjalt, kelle suhtes teostatakse uurimist, saada vastuseid, mille kaudu ettevõtja tunnistaks õigusrikkumise asetleidmist, mille tõendamise on komisjoni kohustus (*eespool viidatud kohtuotsus Orkem vs. komisjon*, punkt 35).

- 43 Tuleb lisada, et Euroopa Kohus on eespool viidatud kohtuotsuse Limburgse Vinyl Maatschappij jt vs. komisjon punktides 274–276 täheldanud, et pärast eespool viidatud kohtuotsuse Orkem vs. komisjon vastuvõtmist on Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika, millega ühenduse kohus peab põhiõiguste tõlgendamisel arvestama, edasi arenenud. Euroopa Kohus on aga ka samas märkinud, et see areng ei ole selline, mis seaks kahtluse alla nimetatud kohtuotsuses Orkem vs. komisjon määratletud põhimõtted.
- 44 Sellest kohtupraktikast ei nähtu, et komisjoni uurimispädevus oleks uurimise objektiks oleva ettevõtja valduses olevate dokumentide esitamise osas piiratud. Seega peab asjassepuutuv ettevõtja komisjoni vastava nõudmise korral esitama komisjonile uurimise esemesse puutuvad dokumendid, isegi kui komisjon saab nende abil tuvastada rikkumise.
- 45 Oluline on meenutada ka seda, et Esimese Astme Kohus on ise vaidlustatud kohtuotsuse punktis 405 *expressis verbis* eespool viidanud kohtuotsusest Orkem vs. komisjon tulenevatele põhimõtetele ja ka asjaolule, et Euroopa Kohus ei ole oma senist asjakohast praktikat muutnud.
- 46 Esimese Astme Kohus on siiski oma edaspidises argumentatsioonis leidnud, et komisjoni 31. märtsi 1999. aasta informatsiooninõue oli sellist laadi, mis kohustas SGL Carbonit tunnistama oma osalust ühenduse konkurentsieeskirjade rikkumises.
- 47 Seega jättis Esimese Astme Kohus tähelepanuta määruse nr 17 artikli 11 ulatuse, nagu seda tõlgendab Euroopa Kohus, ja nõrgestas seeläbi komisjoni uurimise objektiks olevatele ettevõtjatele pandud koostöö põhimõtet.

- 48 Koostöö kohustuse tõttu ei ole ettevõtjal lubatud jätta vastamata dokumentide esitamise nõuetele põhjusel, et seda tehes oleks ta sunnitud esitama ütlusi iseenda vastu.
- 49 Kuigi on selge, nagu märgib ka kohtujurist oma ettepaneku punktis 67, et kaitseõigus peab olema tagatud, on puudutatud ettevõtjal kas haldusmenetluse käigus või menetluses ühenduse kohtus võimalik väita, et tema edastatud dokumentidel on erinev tähendus võrreldes sellega, mis komisjon on neile andnud.
- 50 Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnorme, leides, et koostööteatises sätestatud trahvisumma vähendamise tingimused on täidetud.
- 51 Seega on väite esimene osa põhjendatud.

Väite teine osa: 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõue

Poolte argumendid

- 52 Komisjon väidab, et vaidlustatud kohtuotsuse punkt 412 sisaldab mitut õigusnormi rikkumist. Esimese Astme Kohus on komisjonile omistanud seisukoha, mida viimane ei esitanud, ning jätnud uurimata komisjoni märkustes esitatud argumendid; seetõttu on otsus nõuetekohaselt põhjendamata.

- 53 Komisjon toonitab, et ta ei ole kunagi üritanud väita, et ta piiras koostööteatise alusel SGL Carboni trahvisumma vähendamist seetõttu, et nimetatud ettevõtja ei avalikustanud kõiki ettevõtjaid, keda ta eelseisvast komisjoni uurimisest hoiatas. Vastupidi, komisjon ei alandanud trahvisummat rohkem, kuna ta leidis, et SGL Carboni poolt koostöövalmilt antud vastus ei olnud ulatuslikum, kui nõuab koostöökohustus vastavalt määruse nr 17 artiklile 11.
- 54 Komisjon on arvamusel, et esitatud küsimustega ei väljunud ta oma uurimispädevuse piirest ja seega ei olnud ka neile antud vastus määruse nr 17 artikli 11 alusel nõustust ulatuslikum. Järelikult ei esinenud mingeid koostööteatisest tulenevaid trahvisumma vähendamise aluseid. Lisaks oli asjaolu, et SGL Carbon esitas ebatäielikku ja eksitavat informatsiooni, täiendav põhjus, miks mitte koostööteatise alusel trahvisummat vähendada.
- 55 Komisjon leiab, et Esimese Astme Kohus ei ole vastanud teise võimalusena esitatud argumentidele, et SGL Carbon jättis 30. juunil 1997 esitatud informatsiooninõudele esitatud vastuses märkimata kõige olulisema informatsiooni, mis põhjustas trahvisumma suurendamise raskendava asjaolu esinemise tõttu. Nagu Esimese Astme Kohus on ka ise tunnistanud, saavad trahvisumma vähendamise aluseks olla vaid komisjoni uurimisele tõhusalt kaasa aitavad panused.
- 56 Komisjon märgib ka seda, et trahvisumma vähendamine „vabandatava kaasa mitte aitamise eest” on, kui Esimese Astme Kohus sellele tahtis viidata, igal juhul määruse nr 17 artikliga 15 ja koostööteatisega vastuolus. Vastavalt põhimõtetele, mis reguleerivad nende sätete kohaldamist, on trahvisumma vähendamine põhjendatud vaid juhul, kui ettevõtja tegevus hõlbustas komisjonil rikkumise toimepanemise tuvastamist ja olenevalt asjaoludest ka selle lõpetamist

57 Komisjon on seisukohal, et kuna Esimese Astme Kohus leidis, et SGL Carboni koostöövalmilt antud vastus ehk see, et ta hoiatas teist ettevõtjat eelseisvatest uurimistest, peab olema trahvisumma vähendamise aluseks, siis rikkus ta sellega määruse nr 17 artiklit 15 koosmõjus artikliga 11 ja koostööteatist. Komisjon ei tohiks olla kohustatud vähendama trahvisummat vaid seetõttu, et ettevõtja on vastanud informatsiooninõudele, milles on järgitud Euroopa Kohtu praktikaga määratletud piire. Just sellega on tegemist käesolevas asjas, kuna 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõude eesmärk oli saada informatsiooni teatud asjaolude kohta, mitte viia SGL Carbonit rikkumise asetleidmise tunnistamiseni.

58 Komisjon nõustub, et teise ettevõtja hoiatamine iseenesest ei ole käsitletav EÜ artikli 81 rikkumisena ja märgib, et Esimese Astme Kohus on ka ise leidnud, et sellised hoiatused ei ole käsitletavad nimetatud sätte rikkumisena. Esimese Astme Kohus leidis sellest hoolimata, et asjassepuutuv informatsioon võis raskendada karistust, mida komisjon SGL Carbonile kavatses määrata. Sellest järeldas Esimese Astme Kohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 412, et nimetatud ettevõtja ei olnud kohustatud komisjoni informeerima, et ta oli eelseisvatest uurimistest hoiatanud veel teisi ettevõtjaid. Nimetatud järeldusele jõudes on Esimese Astme Kohus jätnud tähelepanuta asjakohase kohtupraktika põhimõtted.

59 Komisjoni jaoks on asjas määravaks vastata küsimusele, kas nõutud vastuse enda pinnalt saab järeldada, et rikkumine on aset leidnud, millest tulenevalt võiks ettevõtjat karistada juba vastamise fakti alusel. Vaid seetõttu, et ettevõtja hoiatab teist ettevõtjat eelseisvatest uurimistest, ei süüdistata ettevõtjat siiski veel rikkumises ega määrata talle karistust. Esimese Astme Kohtu esiletoodud asjaolu, et komisjon pidas hoiatamist raskendavaks asjaoluks, ei muudaks siinjuures midagi. Et sellise järelduseni jõuda, oleks komisjon pidanud kõigepealt muretsema tõendid rikkumise kohta; informatsioon hoiatamise kohta ei ole aga selline, mis saaks vastavaid tõendeid asendada.

- 60 Komisjon leiab ka seda, et raskendava asjaolu arvessevõtmine ei kuulu rikkumise koosseisu kuuluvate asjaolude tuvastamise juurde, vaid tema kaalutusõiguse teostamise juurde trahvisummade määramisel. Lisaks ei ole asjaolu, et esitatud informatsioon aitas kaasa rikkumise tõendamisele, asjas faktilise asjaoluna asjakohane.
- 61 Komisjon järeldab, et Esimese Astme Kohus on rikkunud õigusnorme, leides, et SGL Carboni poolt antud vastus, et ta hoiatas teist ettevõtjat eelseisvatest uurimistest, oleks pidanud olema trahvisumma vähendamise aluseks. Selline tõlgendus on vastuolus määruse nr 17 artikliga 15 koosmõjus artikliga 11 ja koostööteatisega. Samuti on vaidlustatud kohtuotsus selles osas vastuoluline, nagu ka olemasolevate dokumentide esitamise osas. Tuginedes Euroopa Kohtu praktikale, kordas Esimese Astme Kohus asjakohaseid kriteeriume vaidlustatud kohtuotsuse punktides 402–406, aga jättis need kriteeriumid kohaldamata.
- 62 SGL Carbon leiab, et Esimese Astme Kohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 412 õigesti märkinud, et komisjoni 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõue ei olnud õiguspärane. SGL Carbon võttis vabatahtlikult omaks, et ta oli teatud ettevõtjaid eelseisvate uurimiste eest hoiatanud ja komisjon oleks pidanud seda tunnistust koostöö hindamisel arvesse võtma.
- 63 SGL Carbon on seisukohal, et komisjoni argumentatsioon tuleb vastuvõetamatuna tagasi lükata, kuna ei komisjon ega Esimese Astme Kohus ei ole tuvastanud dokumentide hävitamise kokkuleppe olemasolu. Komisjon ei saa apellatsiooniasemes esitada uusi faktilisi asjaolusid.
- 64 SGL Carbon on seisukohal, et nimetatud informatsiooninõude esitamiseks ei olnud õiguslikku alust, arvestades seda, et teiste ettevõtjate hoiatamisest ei tõusetu EÜ artikliga 81 keelatud konkurentsivastast tegevust. Määruse nr 17 artiklis 11

sätetatud komisjoni õigused ei anna talle õigust esitada küsimusi faktiliste asjaolude kohta, mida selles sättes ei ole ette nähtud. Isegi eeldades, et need hoiatused võisid olla käsitletavad raskendavate asjaoludena, tuleb hoiatamise tunnistamise fakti käsitleda koostööna.

- 65 SGL Carbon on seisukohal, et igal juhul on Esimese Astme Kohus õigesti leidnud, et ta ei pidanud komisjonile avaldama, et ta oli teisi ettevõtjaid eelseisvatest uurimistest teavitanud.

Euroopa Kohtu hinnang

- 66 Esiteks on oluline meenutada, et 30. juuni 1997. aasta informatsiooninõudes palus komisjon SGL Carbonil komisjonile muu hulgas teatada nende grafiitelektrooditööstuses tegutsevate ettevõtjate ärinimed, keda SGL Carbon oli hoiatanud võimaluse eest, et komisjon võib nende suhtes uurimise algatada.
- 67 Tuleb märkida, et Esimese Astme Kohus täheldab vaidlustatud kohtuotsuse punktis 412, et see ettevõtja ei olnud kohustatud vastava nõudmise peale komisjoni informeerima, et ta hoiatas veel teisi ettevõtjaid ja et komisjon ei saanud SGL Carbonit kohustada sellist vastust esitama. Vaidlustatud kohtuotsuse samas punktis on Esimese Astme Kohus jõudnud järeldusele, et heites ette ebatäieliku vastuse esitamist, on komisjon jätnud SGL Carboni tegevuse tähelepanuta.
- 68 Selleks et hinnata Esimese Astme Kohtu argumentatsiooni põhistaatust, tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu hiljutisest praktikast tuleneb, et koostööteatise alusel saab trahvisumma vähendamine peamiselt olla õigustatud üksnes siis, kui esitatud informatsioon ja üldisemalt asjaomase ettevõtja käitumine näitavad tema tõelist

koostöötahet (vt 28. juuni 2005. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P — C-208/02 P ja C-213/02 P: Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, EKL 2005, lk I-5425, punktid 388–403, eriti punkt 395).

- 69 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktis 78, andis SGL Carbon olenemata sellest, et ta ei olnud kohustatud komisjoni küsimusele vastama, komisjonile siiski ebatäieliku ja eksitava vastuse. Seega ei saa sellist SGL Carboni tegutsemisviisi pidada koostöötahet ülesnäitavaks eespool viidatud kohtuotsuse Dansk Rørindustri jt vs. komisjon mõttes.
- 70 Esimese Astme Kohus on seega rikkunud õigusnorme, leides, et SGL Carbon täitis vastavalt tegutsedes koostööteatise sätestatud tingimused trahvisumma võimalikuks vähendamiseks. Samuti rikutakse õigusnorme vaidlustatud kohtuotsuse punktiga 412. Seega on väite teine osa põhjendatud.

Vaidlustatud kohtuotsuse tühistamise tagajärjed

- 71 Euroopa Kohtu põhikirja artikli 61 esimene lõik sätestab, et kui apellatsioonkaebus on põhjendatud, tühistab Euroopa Kohus Esimese Astme Kohtu otsuse. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Esimese Astme Kohtusse otsustamiseks.
- 72 Euroopa Kohus on seisukohal, et käesolevas asjas on täidetud kõik tingimused selleks, et ta saaks ise lõpliku kohtuotsuse teha.

- 73 On oluline märkida, et Esimese Astme Kohus vähendas SGL Carbonile määratud trahvisummat 10% võrra koostööteatise peatüki D lõike 2 esimese ja teise taande alusel ja seejärel 8% võrra ettevõtja koostöö eest. 8 protsendiline trahvisumma vähendamine premeeris SGL Carbonit vastuste andmise eest komisjoni küsimusele, mida käsitleti komisjoni pädevuse piire ületavalt küsituks ning mille Esimese Astme Kohus kvalifitseeris tegevuseks, mis jääb koostööteatise kohaldamisalasse.
- 74 Nagu märgib kohtujurist oma ettepaneku punktides 69 ja 82, oli seega ainult väike osa komisjoni esitatud küsimustest SGL Carboni ja teiste ettevõtjate ühiste koosolekute eesmärkide ja tulemuste kohta sellised, milleks komisjonil ei olnud õigust nimetatud ettevõtjat vastama kohustada.
- 75 Euroopa Kohus märgib, et see vastuse osa vastab ühele viiendikule komisjoni nõutud informatsioonist.
- 76 Eeltoodut arvestades leiab Euroopa Kohus, et komisjoni määratud trahvisumma vähendamist 30% võrra tuleb vähendada 4% võrra.
- 77 Seega tuleb trahvisummaks määrata 75,7 miljonit eurot.

Kohtukulud

78 Kodukorra artikli 122 esimese lõigu kohaselt otsustab kohus kohtukulude jaotuse, kui apellatsioonkaebus on põhjendatud ja Euroopa Kohus teeb ise kohtuasjas lõpliku otsuse. Vastavalt kodukorra artikli 69 lõike 2 esimese lõigule, mida kodukorra artikli 118 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on SGL Carbonilt kohtukulude väljamõistmist nõudnud ning kuna suurem osa viimase poolt apellatsioonimenetluses kohtule esitatud väidetest on tagasi lükatud, tuleb käesolevas astme kohtukulud välja mõista SGL Carbonilt.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Ühenduste Esimese Astme Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsuse T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ja T-252/01: Tokai Carbon jt vs. komisjon resolutiivosa punkti 2 esimene taane.**
- 2. Määrata äriühingule SGL Carbon AG komisjoni 18. juuli 2001. aasta otsuse 2002/271/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 81 ja EMP lepingu artikli 53 kohaldamise menetluse kohta, juhtum COMP/E-1/36.490 — Grafiitelektroodid, artiklis 3 kindlaks määratud trahvi summaks 75,7 miljonit eurot.**
- 3. Mõista käesoleva astme kohtukulud välja SGL Carbon AG-lt.**

Allkirjad